

La Torre Negra dóna nom a un espai de 200 hectàrees entre el Parc de Collserola i Sant Cugat. Segons el PSC, Núñez, propietari del 42% de la zona, "ho va comprar a preu de pagès i ho vol vendre urbanitzat".

Sant Cugat es vesteix de verd

La delimitació del Parc de Collserola va deixar sense protecció els rodals de Torre Negra, a Sant Cugat. Ara, l'ajuntament en ple ha aprovat endegar un pla de preservació de l'espai, el 42% del qual el va comprar una constructora de Josep Lluís Núñez.

A la falda de Collserola, entre el pulmó verd de Barcelona i Sant Cugat, el més elegant nucli urbà de l'industrialitzat Vallès Occidental, es conserva una zona d'alt valor paisatgístic coneguda com els Rodals de la Torre Negra. Al voltant d'aquesta torre, una bellíssima construcció medieval, els camps de conreu es barregen amb el bosc mediterrani en una extensió d'unes 200 hectàrees, on es poden trobar restes arquitectòniques de totes les èpoques: des d'un forn ibero-romà fins les modernes bòbiles, passant

per ermites romàniques i masies dels segles XVIII i XIX.

Tot i la riquesa del paratge, el Pla General Metropolità que va delimitar els límits de Collserola el 1976 va deixar els rodals de la Torre Negra fora del Parc, amb la qual cosa els límits fan aquí una corba profunda que els ecologistes anomenen "la queixalada". La zona va ser qualificada de sòl urbanitzable no programat i les empreses constructores es van llançar a comprar terrenys en previsió d'una futura programació de la zona. Però l'interès dels santcugatencs pels ro-

dals de la Torre Negra —que els consideren una de les últimes zones verdes a l'abast del poble— ha creat un moviment social per aconseguir la seua preservació i ha empès els grups polítics a afrontar seriosament la defensa dels Rodals. Amb aquest objectiu, l'Ajuntament de Sant Cugat va encarregar el 1996 un "Estudi per a la preservació, ordenació i gestió dels Rodals de la Torre Negra" que, ara per ara, ja ha recomanat que "la major part dels terrenys dels Rodals de la Torre Negra siguin classificats com a sistema general d'espais lliu-

res, en la modalitat de parc rural”.

El proppassat 2 de desembre, tots els grups polítics de l'Ajuntament de Sant Cugat van aprovar per unanimitat exposar aquest estudi durant seixanta dies per poder atendre els suggeriments que propietaris i veïns puguin fer. Aquest tràmit administratiu és un primer pas per aconseguir la preservació de la zona, encara que no compromet ningú a fer les passes següents per protegir els Rodals.

Les qüestions que ara s'obren són la forma en què es protegirà la zona, les pressions que els grups polítics puguin rebre de les grans empreses immobiliàries amb interessos a la zona i dos grans vials que el Pla General Metropolità de 1976 preveu que han de travessar-la.

Sant Cugat defensa la Torre.

El 1986, l'empresa Mont, SA, del grup immobiliari Núñez i Navarro que dirigeix el president del Barça, Josep Lluís Núñez, es llençava a comprar terrenys fins a aconseguir un 42% del total. Els advocats de Núñez i Navarro passaren llavors a l'acció. La immobiliària va exigir a l'ajuntament un Programa d'Actuació Urbanística (PAU) per poder-hi construir, tot argumentant que els rodals són sòl urbanitzable programat. La corporació municipal es va negar a fer el PAU perquè la zona és qualificada de sòl no programat i, per tant, no està obligada a requalificar-lo. El 1990, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya resol a favor de l'ajuntament i Núñez presenta un recurs al Tribunal Suprem, que el proppassat mes de juny va resoldre també a favor de la corporació municipal.

L'amenaça d'una possible urbanització de la zona de Torre Negra va mobilitzar els sectors més sensibles a l'ecologia –el grup de Natura del Club Muntanyenc Sant Cugat i el grup 3x3– que, el 1994, s'organitzen en la Plataforma Cívica per la Defensa de la Torre Negra, que redacta un informe sobre els valors naturals de la zona i comença una campanya de recollida de signatures. En sintonia amb aquest moviment, el grup d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) al Parlament fa una propo-

sició no de llei per la inclusió dels Rodals de la Torre Negra al Pla Especial d'Interès Natural (PEIN) de Collserola, però no prospera. La pressió social va aconseguir que en les eleccions municipals de 1995 tots els partits polítics, excepte el PP, incloguessin en el seu programa la preservació de Torre Negra.

Convergència i Unió aconseguí 10 dels 21 regidors del consistori municipal i decideix pactar amb ERC, que obté un regidor, per a consolidar un govern municipal estable. Per sobre de totes les condicions que el regidor d'ERC, Jaume Busquets, imposa a CiU hi ha la de preservar la zona amenaçada. Busquets, geògraf paisatgista de professió i bon coneixedor de la Torre Negra, aconseguí la tinença d'alcaldia de Medi Ambient i pressiona per crear una comissió de seguiment i perquè s'encarregui un estudi ecològic, patrimonial, econòmic i jurídic per “a la preservació, ordenació i gestió dels rodals de la Torre Negra”. Poc després es convoca un concurs públic per a seleccionar l'equip que ha de redactar l'estudi. El guanya un equip coordinat per l'advocat especialitzat en urbanisme Albert Cortina i en el qual treballen professionals de diverses disciplines. L'equip redactor de l'estudi forma part també de la comissió cívico-política de seguiment per a la preservació de la zona, on són els partits de l'equip de govern municipal, els grups de l'oposició –PSC, PP i Iniciativa per Catalunya– i els membres de la Plataforma Cívica.

Llavors els advocats de Núñez i Navarro demanen novament que l'ajuntament faci un Programa d'Actuació Urbanística (PAU) per poder construir en la zona i la corporació torna a contestar negativament. Amb aquesta decisió municipal i la posterior ratificació de la Comissió d'Urbanisme de Barcelona contra la requalificació, la urbanització dels Rodals sembla aturada.

Un fet posterior provocarà un rebuig dels veïns de Sant Cugat a qualsevol altre intent de requalificació. El passat 2 de febrer, uns desconeguts atempten contra un dels símbols de Sant Cugat i de la

La queixalada de Collserola

 Rodals de la Torre Negra

 Propietats de Mont, SA (Núñez i Navarro)

defensa dels Rodals de la Torre Negra: el Pi d'en Xandri, un arbre centenari i gegantí situat en els Rodals de la Torre, és pràcticament serrat. Un 70% de la soca surt afectada. L'acció és immediatament contestada pels sancugatencs, que organitzen una marxa fins el Pi en què participen més de 2.000 persones. Dos mesos després es convoca una nova marxa a la qual acudeixen 4.000 persones.

Paral·lelament, els redactors de l'estudi lliuren la primera part del seu treball: una àmplia anàlisi que presenta cinc hipòtesis possibles per actuar sobre la Torre Negra i, concretament, proposa la cinquena com la més adient: que la major part dels terrenys dels Rodals de la Torre Negra siguin classificats com a sistema general d'espais lliures, en la modalitat de parc rural.

Finalment, el proppassat 2 de desembre, en un ple extraordinari, l'Ajuntament de Sant Cugat va fer el primer pas efectiu per aconseguir la preservació de la zona. Tots els grups del consistori –CiU, ERC, PSC, IC i PP– van votar a favor d'exposar aquest estudi per captar tots els suggeriments que els ciutadans, propietaris o admi-

El Pi d'En Xandri, abans de patir l'agressió d'uns desconeguts el mes de febrer passat. Actualment aquest arbre centenari es troba apuntalat perquè li van tallar un 70% de la soca.

nistracions vulguin afegir. Aquest pas no vincula l'ajuntament a seguir els passos següents per transformar Torre Negra en parc rural —que serien una modificació del Pla General Metropolità, una requalificació del terreny i un Pla Especial de Protecció— però evidencia una certa voluntat política.

La representant de la Plataforma per la Defensa de la Torre Negra, Imma Casajuana, va qualificar el ple com “un primer pas” que, si es fa correctament “servirà per completar el camí de la protecció”. En la mateixa intervenció, Casajuana recordava que, sobre els plànols del Pla General Metropolità de 1976, encara queden dues amenaces per a la zona. Aquell Pla preveu que el túnel central de Collserola tingui la seva sortida en els Rodals de Torre Negra i marca també l'anomenat vial de cornisa, que uniria Molins de Rei i Cerdanyola vorejant Collserola. En aquest sentit, el director general d'Urbanisme de la Generalitat de Catalunya, Joan Antoni Solans, ha afirmat a EL TEMPS que “el túnel no es farà, però encara s'ha de revisar el Pla”. Sobre el vial de cornisa, Solans diu que la Generalitat té interès a treure'l, però, matisa: “cal buscar una alternativa per a treure el trànsit del centre de Sant Cugat i, sobretot, de Cerdanyola”.

L'altre problema que ara es projecta sobre els Rodals és el cost econòmic de la protecció. L'equip redactor de l'estudi per a la preservació de la zona proposa dues fórmules per a protegir-la: d'una banda, convertir la zona en un sistema

d'espais lliures d'especial protecció —que seria gestionada per l'ajuntament i, per tant aquest hauria d'expropiar part de les terres—, i de l'altra, requalificar-la com a sòl no urbanitzable d'especial protecció, que implicaria una menor protecció però no faria necessària la compra de terrenys. De fet, la pròxima reunió de la Comissió de Se-

El director general d'Urbanisme diu que cap túnel de Collserola passarà per Torre Negra, com preveu un pla de 1976.

guiment estudiarà aquestes alternatives per triar-ne una o altra. L'elecció de la primera opció obriria un nou debat sobre el preu de les terres. L'equip redactor de l'estudi aconsella pagar-los a preu rústic i en el mateix sentit s'hi han pronunciat els representants d'ERC, IC i PSC. En canvi, l'alcalde de Sant Cugat, Joan Aymerich, ha declarat diverses vegades que els propietaris dels terrenys tenen uns drets adquirits, “sigui o no sigui urbanitzable la zona”, i d'altres l'hauran adquirit precisament perquè és un possible sòl urbanitzable. “Això s'ha de pagar i Sant Cu-

gat no pot pagar-ho tot”, diu Aymerich. L'alcalde proposa obrir un debat al voltant de la permuta com a solució per a indemnitzar els propietaris de Torre Negra. Aymerich proposa “bescanviar” els terrenys d'aquella zona verda per d'altres que l'ajuntament tingui en altres zones de Sant Cugat. Aymerich assegura que la corporació té prou terrenys per realitzar una operació d'aquest tipus.

El representant d'ERC a l'ajuntament i regidor de Medi Ambient creu, en canvi, que “l'ajuntament pot fer-se càrrec del cost perquè no protegir la zona amb garanties tindria un cost molt més elevat”.

Sobre la proposta de l'alcalde de permutar uns terrenys per uns altres, el regidor del PSC, Joan Gaya es declara contrari perquè “s'ha de respectar tot el que sigui propietat però no el capital especulatiu”. Segons Gaya, “Núñez ho va comprar a preu de pagès i ho vol vendre urbanitzat, però això és com una loteria perquè s'arrisca que no es programin els terrenys; per tant, si no li toca, no li toca”.

Torre Negra, la porta de la Via Verda. La protecció dels Rodals de Torre Negra seria un primer pas per obrir el que s'ha anomenat Via Verda del Vallès que uniria Collserola amb Sant Llorenç del Munt. A més, segons el coordinador de l'equip redactor de l'Estudi de Preservació, Albert Cortina, si la zona es convertís en un parc rural podria obrir moltes possibilitats i, fins i tot, “ensenyar-se a nivell internacional ja que de parcs rurals que funcionen com a tals, pràcticament no n'hi ha cap a l'estat espanyol”. Segons Cortina, s'hi podria instal·lar un petit centre d'acollida i interpretació que serviria per explicar la natura i el patrimoni cultural de la zona amb unitats didàctiques com “la via de la ceràmica” o “l'agricultura en el Vallès”. Cortina creu que “no s'ha de perdre l'oportunitat d'iniciar aquesta experiència pilot i conservar els valors culturals, històrics i paisatgístics que el treball posa sobre la taula”.

Àlex Milian